

The Thai Journal of Veterinary Medicine

Volume 8
Issue 1 March, 1978

Article 7

3-1-1978

รายงานสัตว์ป่วย : สัตวแพทย์กับสัตว์ป่า

อลงกรณ์ มหรรณพ

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/tjvm>



Part of the [Veterinary Medicine Commons](#)

Recommended Citation

มหรรณพ, อลงกรณ์ (1978) "รายงานสัตว์ป่วย : สัตวแพทย์กับสัตว์ป่า," *The Thai Journal of Veterinary Medicine*: Vol. 8: Iss. 1, Article 7.

DOI: <https://doi.org/10.56808/2985-1130.1235>

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/tjvm/vol8/iss1/7>

This Report is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in The Thai Journal of Veterinary Medicine by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

สัตวแพทย์กับสัตว์ป่า : รายงานสัตว์ป่วย

*อลงกรณ์ มหรรณพ วท.บ., สพ.บ. (เกียรตินิยม)

ประวัติสัตว์ป่วย

เสือโคร่ง (*Panthera tigris*) เพศเมีย อายุประมาณ 8 เดือน น้ำหนัก 32 กก. ถูกหมึกควายสีนวล (*Selenarctos thibetanus*) ตะปบบริเวณหน้าเมื่อวันที่ 18 มกราคม 2520 มีเลือดไหลออกมาจากปากตลอดเวลาเป็นจำนวนมาก สัตว์นอนขมและไม่ยอมลุกขึ้นเดิน

วิธีตรวจ

เริ่มด้วยการจับเสือโคร่งให้อยู่นิ่ง โดยใช้ผู้ช่วยสามคนเข้าไปลูบคลำตัวเสือให้สัตว์จำกัลดได้เสียก่อน คนหนึ่งจับล้อยคอและจับหนังคอไว้ให้แน่น อีกคนจับขาหน้ารวบไว้ให้แน่นอย่าให้สัตว์ตะกุกตะกักได้ ส่วนอีกคนที่เหลือจับขาหลังรวบเอาไว้ด้วยกัน เมื่อสัตว์อยู่นิ่งดีแล้ว ทำการตรวจบริเวณหน้าและภายในปาก พบว่าตรงดั้งจมูกด้านขวามีรอยถูก เล็บจิกทะลุลงไปจนหนังขาด และกระดูกอ่อนของจมูกแตกละเอียดแต่ไม่มีกระดูกอ่อนหลุดออกมา เมื่อคลำจะพบเสียงกรอบแกรบของกระดูก และเมื่อเปิดปากดูพบว่ามีบาดแผลฉีกขาดกระดูกกระดูกซี่โครงซี่ที่สิบ เนื่องจากถูกหมึกตะปบเลือดก็ไหลออกมาเรื่อย ๆ แต่น้อยกว่าตอนแรกเนื่องจากมีเลือดที่แข็งตัวแล้วจุดที่ปากแผลบางส่วน เมื่อคลำดูที่ส่วนขาหน้าขวาและขาหลังขวา พบมีเสียงกรอบแกรบที่หัวไหล่ (shoulder joint) และข้อเท้า (hock joint.)

การรักษา

ให้ Vitamin K เข้มข้นเนื้อ 30 มิลลิกรัม ฉีด Rompun 60 มิลลิกรัม เข้มข้นเนื้อให้สัตว์สลบพร้อมที่จะทำการผ่าตัดเพื่อช่วยห้ามเลือด สัตว์สลบในเวลา 15 นาที อุ้มสัตว์ขึ้นโต๊ะผ่าตัด จัดวางสัตว์ในท่านอนคว่ำ (ventral recumbency) ใช้สำลีชุบ Adrenalin 1 : 1,000 1 ซีซี ละลายน้ำเกลือ 10 ซีซี กดไว้ที่ปลายลิ้น ใช้กรรไกรขลิบเอาส่วนของลิ้นที่ห้อยกระดูกซี่โครงซี่ออก แต่งรูปลิ้นจนเป็นรูปมน เมื่อขลิบเรียบร้อยแล้วปรากฏว่าปลายลิ้นที่เหลือห่างจากตำแหน่ง *fericulum linguae* ยึดอยู่ออกมาประมาณ 3 ซม. จัดลิ้นให้อยู่ในท่าปกติแล้วใช้ catgut NO. เย็บส่วนล่างของลิ้นให้ติดกับด้านล่างของปาก รอบฐานลิ้น

*- สัตวแพทย์ประจำ สวนสัตว์ดุสิต กรุงเทพมหานคร.

ยาวประมาณ 15 ซม. โดยวิธี continuous sutures ใช้ไหมเย็บปิดแผลที่บริเวณตั้งจุมกด้วย interrupted sutures โดยไม่ต้องทำอะไรกับกระดูกอ่อนที่หักอยู่ภายใน เอาสำลีชุบ adrenalin ออกจากปลายลิ้น ปรากฏว่าเลือดไหลน้อยลง ฉีด Omnamicin 400,000 U I/M, Glucose saline 25% 100 ซีซี เข้า Saphenous vein, Cortisone acetate 25 มก. และ Vetidrex 100 มก. เข้างล้าม ใช้ Hirudoid นวดบริเวณไหล่ขวาและที่ข้อเท้าของขาหลังขวา

การดูแลหลังผ่าตัด

วันที่ 19 มกราคม 2520 แผลที่ตั้งจุมกแห้งดี แผลที่ลิ้นยังมีเลือดไหลซึมปนกับ serum ออกมาเล็กน้อย สัตว์พยายามจะขยับลิ้นไปมาแต่ขยับไม่ได้ น้ำลายไหลมากกว่าปกติ ไม่ยอมกินเนื้อกินแต่น้ำอย่างเดียว โดยใช้ปากจุ่มลงไปใต้น้ำพยายามเลียแต่เป็นไปได้น้อยมาก ต้องใช้เวลา 1/2 ชม. จึงอิม ฉีด Omnamicin 120,000 U I/M, Glucose saline 25% 100 ซีซี S/C ใช้ Hirudoid นวดบริเวณขาที่เจ็บทั้งสองข้างพร้อมทั้งประคบน้ำร้อน ใช้ Gentian violet ชะแผลที่ตั้งจุมก

วันที่ 20-22 มกราคม 2520 ให้การรักษาเช่นเดียวกับวันที่ 19 มกราคม 2520

วันที่ 23 มกราคม 2520 ตัดไหมที่ตั้งจุมกออกเนื่องจากแผลติดดีแล้ว เริ่มช่วยบ้วนเนื้อให้แก่สัตว์ สัตว์จะใช้ฟันหน้าจับแล้วกระดกเข้าปาก ให้ Penicillin V. 600,000 U กินแทนการฉีดยา ใช้ Hirudoid นวดที่ไหล่ขวาและขาหลังขวา

วันที่ 24-25 มกราคม 2520 ให้การรักษาเช่นเดียวกับวันที่ 23 มกราคม 2520

วันที่ 26 มกราคม 2520 สัตว์สามารถกินเนื้อได้เองตามปกติแผลที่ฐานลิ้นติดกันดี และที่ปลายลิ้นเกิดแผลเป็น (scar tissue) ส่วนอาการขาเจ็บรักษาต่อไปโดยใช้ Hirudoid นวดและประคบร้อน ให้กิน Vitamin B complex ทุกวันจนถึง วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2520

วิจารณ์

การที่สัตว์ใช้เวลาในการกินน้ำนานผิดปกติ เนื่องจากมันไม่สามารถใช้ลิ้นได้ดังปกติ คงขยับได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น หลังจากแผลที่ลิ้นหาย ปรากฏว่าสัตว์ตัวนี้มีน้ำลายไหลออกมากกว่าปกติ เข้าใจว่า salivary duct บางส่วนอาจถูกทำลายไป และตรงที่ลิ้นขาดพบว่าแผลเป็นที่เกิดขึ้นมีลักษณะสีแดงสดอยู่ตรงกลางเป็นจุดมีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2 ซม.

ซึ่งแสดงว่าร่างกายพยายามที่จะสร้างเนื้อของลิ้นขึ้นมาให้บรรจบกัน และรูปร่างของลิ้นก็ปรับตัว โดยสามารถเรียวเหมือนของเดิมได้ ส่วนอาการชากระแผลนั้นยังมีเล็กน้อยที่ขาหน้าเข้าใจว่า เกิดข้อเคลื่อนที่หัวไหล่ และ ปัจจุบันเวลาเดินก็ยังมีอาการระแผลเล็กน้อย ถ้าได้มีการเอ็กซเรย์ตรวจพบว่ามีข้อหัวไหล่เคลื่อนตั้งแต่แรกก็คงจะช่วยดึงหัวไหล่ที่เคลื่อนให้กลับเข้าที่ได้ แต่การจะแก้ไขขณะนี้ไม่ได้ผลอะไรเนื่องจากเวลาได้เนิ่นนานมามากแล้ว

SUMMARY

WILDLIFE VETERINARIAN

Alongkorn-Mahunnop

Female tiger (*Panthera tigris*) had lacerated wound from fighting with the asiatic black bear (*Selerarctos thibetaneus*) at the tip of the tongue and broken nasal cartilage. Trimming and suturing of the tongue and nose were performed. The animal can use her tongue in 8 days after suturing.